

Het Gouden Kalf. Een jaar langer in Gent?

Jens Galschiot & Netwerk Vlaanderen

Het gouden Kalf. Een jaar langer in Gent?

Inleiding

Het acht meter groot Gouden Kalf, bedekt met 24 karaat bladgoud, werd op de Kouter geplaatst op woensdag 23 november tijdens het kunstevenement Goudkoorts. De installatie gebeurde door de Deense kunstenaar Jens Galschiot en zijn medewerkers. Ze wilden samen met Netwerk Vlaanderen vzw de banken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid wijzen. De sculptuur oogstte zowel omwille van haar maatschappelijke als esthetische waarde lovende reacties.

Voor de tijdelijke plaatsing gaf de werkgroep Kunst in de Publieke Ruimte een positief advies, voor een definitieve plaatsing of een aankoop gaf diezelfde werkgroep een negatief advies. Momenteel doet zich een opportuniteit voor om de tijdelijke plaatsing in de publieke ruimte te verlengen tot 1 januari 2007.

In dit document lichte we kort toe dat

- De sculptuur een hoge actualiteitswaarde heeft
- De sculptuur een hoge artistieke waarde heeft
- De kunstenaar Jens Galschiot een voorstel doet om het Gouden Kalf in bruikleen te geven aan de Stad Gent.

We sluiten af met twee vragen aan de werkgroep KIPR en het Gentse stadsbestuur.

Hoewel onze spontane werkwijze misschien wat ongewoon is, hopen we dat de bevoegde personen ons enthousiasme over de sculptuur van Jens Galschiot begrijpen. Verschillende Gentenaars, vrijwilligers en campagnemedewerkers bij Netwerk, waren betrokken bij de interventie Goudkoorts. Ze zijn door de *présence* van het beeld aangemoedigd om voor een langere plaatsing in de publieke ruimte te ijveren.

Voor Netwerk Vlaanderen

Mathias Bienstman, Inez Louwagie en Christophe Scheire

Actualiteitswaarde Gouden Kalf

De installatie van het Gouden Kalf op de Kouter tijdens de interventie Goudkoorts haalde pers aandacht in 4 landen: België, Denemarken, Noorwegen en Zweden. De interventie trok de aandacht van een breed publiek. Waaronder degene die geïnteresseerd zijn in de thematiek van Netwerk Vlaanderen, met name duurzaam bankieren, en mensen die geboeid zijn door de artistieke interventies van de Deen Jens Galschiot, in het kader van zijn *Art in Defense of Humanism (AIDOH)*.

In België werd er nationaal verslag uitgebracht over het Gouden Kalf op Radio 1 en 2, Klara, Studio Brussel, Eén en AVS en in de kranten De Standaard, Het laatste nieuws, Het Nieuwsblad, De Gentenaar, Het Volk en Gazet van Antwerpen. Enkele perscitaten:

“2,5 ton zwaar, acht meter hoog en bedekt met bladgoud. Het gouden kalf dat sinds gisteren op de Gentse Kouter prijkt, is indrukwekkend.” (De Gentenaar)

“Het gouden kalf oogt prachtig voor de gevels op de Kouter. Een fijne, blinkende sculptuur die naar de hemel reikt op haar bijzondere, zes meter lange poten.” (Indymedia)

“Galschiot is geen wereldvreemde dromer. Zijn werk siert verscheidene Deense openbare gebouwen, parken en straten. De Deense koningin bezit een van zijn sculpturen en hij is bekroond met verscheidene onderscheidingen.”(De Standaard)

Een week na de interventie kreeg het Gouden Kalf ook ruim aandacht in de Deense kranten. Meer dan in België is Galschiot in Denemarken bekend omwille van zijn gedurfde kunst. Dat is te zien aan de halve pagina's die de kranten vrijmaakten voor de berichtgeving over de installatie van Galschiots kunstwerk in het Gentse. Een goed overzicht van de persartikels is te vinden op de site van Jens Galschiot:

<http://www.aidoh.dk/?categoryID=136>

Door die pers aandacht en de zichtbaarheid van het Gouden Kalf op de Kouter, kwamen er de laatste dagen verschillende reacties binnen op de kantoren van Netwerk Vlaanderen. De meeste Gentenaars die ons contacteerden vinden het een knap en indrukwekkend beeld. Sympathisanten van Netwerk

Vlaanderen vinden de plaatsing voor de gevels van de banken aan de rand van de Kouter ideaal, bezien vanuit de boodschap van Netwerk en het kunstwerk. Uit Denemarken hebben ons al een aantal mensen gecontacteerd voor een wegbeschrijving naar de Kouter en het beeld. De aandacht lijkt er gewekt. De campagne van Netwerk Vlaanderen over banken en investeringen in mensenrechtenschendingen loopt op z'n minst tot januari 2007. In onze eerste aanvraag dachten we dat een goede symbolische datum om de sculptuur weg te halen, in het geval van een tijdelijke plaatsing, 10 december 2005 zou zijn. Dat is de Internationale dag van de mensenrechten. Nu lijkt een goede datum verder af te liggen. Gezien de trage reacties van de banken, zal het campagnethema van Netwerk Vlaanderen ook in de loop van 2006 actueel blijven: er is verre van een ethische investeringspolitiek voor de banken t.a.v. mensenrechten in zicht.

Door het feit dat het inhoudelijk dossier tot nu toe weinig geëvolueerd is, heeft het Gouden Kalf haar actualiteitswaarde als campagnesymbool nog niet verloren. Bovendien lijken de Gentenaars nog niet uitgekeken op het beeld, zelfs in tegendeel. **Het Gouden Kalf nog een tijdje op de Kouter te laten staan, of een andere plaats in het Gentse die verband houdt met de bankwereld, lijkt zinnig.**

Artistieke waarde Gouden Kalf

Bij Netwerk Vlaanderen zijn we natuurlijk niet goed gepositioneerd om ons uit te spreken over de artistieke waarde van een kunstwerk. Het enige waar we ons op kunnen richten is het antwoord van voorbijgangers op de tamelijk banale vraag of ze het een 'mooi' beeld vinden, en de mening van kunstcritici. Voor de eerste groep mensen verwijzen we naar wat hierboven al geschreven werd: de reacties van de mensen die zélf Netwerk Vlaanderen contacteerden om hun appreciatie voor het kunstwerk uit te drukken. Tot nu toe is er, zover we weten, nog geen kunstkritisch artikel verschenen over het Gouden Kalf van Jens Galschiot. Wel heeft Jeroen Laureyns zich al lovend uitgelaten over de sculptuur van Galschiot. Hij schreef ons de volgende tekst:

Sinds ruime tijd duikt het sociaal-artistieke opnieuw op in de beeldende kunsten en het theater. Vooral het SMAK heeft zich in Gent onder de nieuwe directeur geprofileerd met geëngageerde kunst in de publieke ruimte. Eind vorige maand kwam het initiatief vanuit een andere hoek. De politieke drukkingsgroep Netwerk Vlaanderen deed een beroep op een Deens kunstenaar om haar eis tot meer ethisch bankieren in de verf te zetten. Alleen al het feit dat het initiatief deze keer in omgekeerde richting verliep (van de politiek naar de kunst in plaats van het museum naar de politiek), is een belangrijk gegeven. Gent heeft zich in de afgelopen jaren bijzonder breeddenkend getoond in de integratie van kunst in de publieke ruimte (van Walter De Buck tot Joseph Kosuth). Een nieuwe kleur aan dit palet toevoegen door een tijdelijke vergunning te geven aan het 'Gouden Kalf' van Jens Galschiot, kan het gezicht van de stad enkel rijker maken. Vanuit een professionele blik op hedendaagse kunst ziet het 'Gouden Kalf' er volledig anders uit en voor sommigen misschien verdacht: een figuratief beeldhouwwerk in duurzame materialen lijkt eerder klassiek of regressief dan hedendaags. Nochtans zijn de artistieke kwaliteiten van het beeld onmiskenbaar. Het kalf dat met zijn lang uitgestrekte hals naar de hemel reikt komt op de meterslange poten nog beter uit. Vanaf de sokkel tot de kop vormt het beeld een consistent geheel. Ook de plaatsing van het beeld op de Kouter is, los van het inhoudelijk belang, goed gedaan. Het beeld heeft ruimte nodig op een plein waarin de gebouwen een voor Gent vrij grote hoogte bereiken. Een tijdelijke verlenging van het verblijf van dit beeld op de Kouter is bijgevolg ook vanuit kunstkritisch oogpunt meer dan verdedigbaar.

Jeroen Laureyns. Docent hedendaagse kunst Sint-Lucas Gent. Kunstcriticus voor De Tijd en Klara.

Reacties betrokken partijen

De Deense kunstenaar Jens Galschiot was enthousiast over de plaatsing van het Gouden Kalf op de Kouter. Een betere omgeving voor het beeld is moeilijk denkbaar. De achtergrond van de bankgevels is het geknipte decor voor het Gouden Kalf. Hoewel Galschiot het beeld grotendeels financiert uit eigen middelen, en we hem op de hoogte stelden van het feit dat er geen middelen beschikbaar zijn voor de aankoop van het werk, wilde hij het Het Gouden Kalf graag in bruikleen geven aan de Stad Gent, zodat het nog een tijdje in de Gentse publieke ruimte kan blijven. De enige voorwaarde die hij stelde, is dat het op een plaats zou staan die verband houdt met de campagne van Netwerk Vlaanderen, zodat het beeld zijn betekende rol kan blijven vervullen.

Dat aanbod wilden we graag aan de burgemeester Frank Beke en schepen van cultuur Sas Van Rouveroy meedelen. In een overleg op maandag 5 december reageerde de burgemeester niet afwijzend op het voorstel tot een verlengde plaatsing van het werk in de Gentse publieke ruimte. Er werd nagedacht of de Kouter de beste plaats is, of er een betere plaats in de 19de eeuwse gordel is waarbij de buurt het kunstwerk mee kan 'dragen'.

Netwerk Vlaanderen van haar kant vindt het hoekje van de Kouter waar het beeld nu staat de meest geschikte plaats. Het KIPR voorzag dat het beeld zou kunnen conflicteren met aanwezige kunstwerken, indien het op het middenplein van de Kouter zou staan. Dat gebeurt op de huidige locatie niet. Indien het een jaar langer kan blijven, dan zullen we wel voorzien in een afwerking van de voet van het kunstwerk. Een andere locatie in het Gentse lijkt ook mogelijk hoewel Netwerk Vlaanderen niet direct suggesties heeft. Als het werk naar een andere locatie verplaatst moet worden, zullen er wel enkele weken nodig zijn om de verplaatsing praktisch en inhoudelijk voor te bereiden. Het is belangrijk om er de vrijwilligers van Netwerk Vlaanderen en de buurtbewoners bij te betrekken.

Van de op de Kouter gevestigde banken of eventuele bewonersgroepen hebben we nog geen reacties ontvangen. De lokale politie van Gent deelde ons op het ogenblik van de installatie mee dat ze geen problemen had met de plaatsing.

Vraag van Jens Galschiot en Netwerk Vlaanderen aan de werkgroep Kunst in de Publieke Ruimte en het Gentse stadsbestuur

- **We vragen of het kunstwerk Het Gouden Kalf een jaar langer in de Gentse publieke ruimte kan blijven. Bij voorkeur op de Kouter of een andere, evenwaardige plaats waar er een link gemaakt kan worden tussen de ruimte en de inhoudelijke boodschap van Netwerk Vlaanderen: anders omgaan met geld.**
- **We vragen enkele weken voorbereidingstijd indien we het kunstwerk Het Gouden Kalf moeten verplaatsen of verwijderen. Voor zo een handeling moeten we iemand uit Denemarken laten overkomen en het vergt planning met onze vrijwilligers en de buurt waar het zou komen.**

Jens Galschiot (1954), geboren in het Deense Frederikssund. Hij is opgeleid als metaalbewerker op een scheepswerf, maar startte in 1985 een eigen atelier als beeldhouwer. Hij woont en werkt sinds 1973 in Odense. Zijn werk is aangekocht door verscheidene instellingen, openbare besturen en bedrijven in Denemarken. Hij verdedigt met zijn kunst de ethische waarden van onze samenleving, los van politieke, religieuze of economische belangen. Hij verwierf bekendheid met zijn beeld 'My inner Beast' dat in meer dan twintig Europese steden opdook. Zijn 'Pillars of Shame' kregen wereldwijd mediabelangstelling.
www.aidoh.dk

Netwerk Vlaanderen vzw is een organisatie die campagne voert voor een andere omgang met geld. In haar nieuwe campagne vraagt Netwerk Vlaanderen dat de banken een mensenrechtenbeleid voor investeringen ontwikkelen. www.netwerkvlaanderen.be